

SE TRAILER

Skogsdjuren

Skogsdjuren låter oss ta del av de små djurens stora hemligheter. Sånt vi kan ana, se och känna igen i naturen, men också hittills okända sällsamheter i djurens gemensamma tillvaro.

Välkommen att förnjöjas av ett alldeles särskilt cykellopp, med alldeles särskilda metoder, och välkommen att följa med på äventyr när en liten musfamilj ger sig ut i vida världen på jakt efter en ny boplats.

Skogsdjuren är ett fängslande äventyr för små människobarn och deras vuxna!

Rek för åk f t.o.m. 3

OM HANDLENINGEN

I den här filmhandledningen kikar vi lite på hur berättelsen är uppbyggd, vilka djuren i filmen är – näbbmöss, skogsmöss och igelkottar till exempel – och vi undersöker hur gäss flyger, vad det är att samarbeta och vad ett samhälle kan vara. Vi gräver ner oss i årstiderna och nosar på det där med vikt – tänk att en liten näbbmusunge bara väger 2 gram, hur lite är det egentligen? Och så utforskar vi förstås något som djuren i filmen är bra på: att fira högtider!

(Mössen i filmen söker ett nytt hem efter att deras by har översvämmats. Det är förstås något som kan – men inte tvunget bör – relateras till mänskliga erfarenheter och föranledda samtal om verklighetens klimatflyktingar. Filmhandledningen har valt att premiera ämnen och frågeställningar för en bredare åldersgrupp.)

BERÄTTELSEN

Musfamiljen bor i ett ombonat litet hus i utkanten av en by. Det är Mamma mus, Mormor mus, storsyster Iris, storebror Assar och minstingen Sasja. Mamma mus är vädervakt. Hon känner med sin känsliga nos när det är regn och oväder på gång och då hissar hon först den gula och sen den röda flaggan så att alla i byn ska vara vaksamma.

Filmen börjar med att det blir sånt oväder att varningsflaggorna blåser bort. Det blir översvämning och musfamiljen måste fly. De andra mössen har redan hunnit iväg men en ensam gammal musfarbror, Åke, irrar runt. Han får följa med!

Egentligen ville mössen inte flytta. De hade det så bra och höll just på att förbereda höstfesten, som infaller när höstkrokusen slår ut och gässen kommer förbi på sin väg mot varmare breddgrader. Till högtiden samlade mössen mat och gjorde dräkter och Sasja väntade med spänning på flyttfåglarna. Men nu är allt borta och de har inget annat val än att vandra norrut för att hitta ett nytt hem.

Farbror Åke berättar för musbarnen att han en gång hade en skatt, men att han glömt både vad det var och var den var. Allt han har kvar är en karta (misstänkt lik ett frimärke, men vad ett frimärke är vet förstås inte mössen ändå). Mus-

barnen föreslår att de ska bege sig på skattjakt och försöka hitta kullen på kartan. Det gör äventyret lite gladare.

På sin väg möter de andra djur. Först en otäck iller, sen några sura trädgårdssovare som bor i träden och är riktigt otrevliga, sen en artig mullvad, därefter en skum igelkott som mot betalning smugglar dem över ett fält med vildsvin, och så en stor mullvadsfamilj men väldigt många ungar. Mullvadsmamman bjuder ner dem i sina tunnlar och bjuder på sin delikatess: maskask. Det kanske inte är mössens favoritmat men besöket är en spännande upplevelse. Mullvadarnas gångar är fulla av diamanter, men mullvadarna avskyr de hårda stenarna – de duger ju inte till någonting och gör det bara svårt att gräva!

Mamma mullvad hjälper dem så långt hon kan, ända fram till Stenkullen. Som liknar ...platsen på farbror Åkes karta! Väl där hittar de blommande höstkrokus och snart ett litet samhälle med skogsmöss, som är i full färd med att förbereda höstfesten. Skogsmössen är välkomnande och bjuder in musfamiljen till festligheterna, och inte bara det; de tycker att musfamiljen borde stanna kvar och bo med dem!

Äventyret slutar med sång och glädje i en ny gemenskap.

Koppling till läroplanen, Lgr22

Filmen passar för elever från förskola till åk 3. Exempel på kopplingar till Lgr22:

BIOLOGI, åk 1-3

Året runt i naturen

- Årstidsväxlingar i naturen. Några djurs och växters livscyklar och anpassningar till olika livsmiljöer och årstider.
- Djur, växter och svampar i närmiljön, hur de kan grupperas samt namn på några vanligt förekommande arter.
- Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i ekosystem.

Kropp och hälsa

- Människans upplevelser av ljus, ljud, värme, smak och doft med hjälp av olika sinnen.

Kraft och rörelse

- Solsystemets himlakroppar och deras rörelser. Människan i rymden.

Material och ämnen

- Vattnets olika former: fast, flytande och gas. Avdunstning, kokning, kondensering, smältning och stelning.

SAMHÄLLSKUNSKAP, åk 1-3

Att leva i närområdet

- Några utmärkande drag i närområdets natur- och kulturlandskap. Spår av den senaste istiden.

Att leva i världen

- Miljöfrågor utifrån elevens vardag, till exempel frågor om trafik, energi och livsmedel.

- Rumsliga förutsättningar i natur och miljö för befolkning och bebyggelse, till exempel mark, vatten och klimat.

- Några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom. Några berättelser ur Bibeln och deras innebörder.

Att undersöka verkligheten

- Jordglober, analoga och digitala kartor samt storleksrelationer och väderstreck.

SVENSKA, åk 1-3

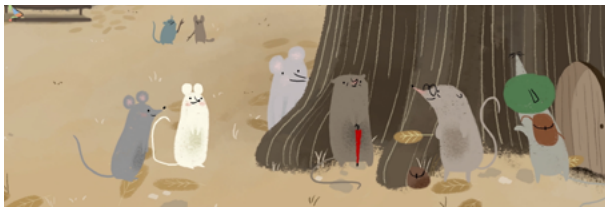
Tala, lyssna och samtala

- Strukturerade samtal. Att berätta om vardagliga händelser samt att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Att lyssna, ställa frågor och ge kommentarer.
- Att lyssna aktivt och återberätta viktiga delar av ett innehåll.
- Att ge och ta emot muntliga instruktioner.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande. Föremål, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.

Texter

- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning samt personbeskrivningar.

Filmen har även relevans inom **BILD**-ämnet, såväl bildanalys som bildframställning (se tips på kringmaterial och -aktiviteter på s. 8!)

Till vänster: handlingen kan delas in i tre akter.

BERÄTTELSENS STRUKTUR

Filmens handling kan delas upp enligt kontraktmodellens. Den utvecklades för folksagor, men passar lika bra för en animerad film om små möss. Hur kontraktet ser ut från början, hur det bryts och återupprättas kan förklaras:

Filmen börjar med en etablerad gemenskap. Det är byn och bestyren inne i mössens hus. Barnen pysslar med festivalmasker, busar och syskongnabbas, mormor donar i skafferiet och grytor och kärler är fulla med mat.

Men sen inträffar något och allt förändras av en hotande katastrof! Ett oväder slår till och mössen måste lämna det trygga. Nu blir det dramatiskt och äventyr. Mössen måste utstå prövningar och övervinna faror. På sin väg möter de hinder och hjälpare.

Till slut blir allting lugnt igen. Mössen hamnar i en ny stabil situation. Kanske till och med bättre än den förra, för nu har de både lärrika och spännande erfarenheter, en ny familjemedlem (farbror Åke) och nya vänner att dela livet med.

- Vilka faror råkar mössen ut för?
- Vilka djur möter de på sin väg som hjälper dem?
- Hur är skogsmössens by, där de beslutar sig för att stanna? Varför tror ni att mössen vill bo där?

HÖSTEN OCH ÅRETS GÅNG

Både förfilmen och filmen om mössens äventyr handlar om hösten. Det syns redan på filmaffischen att det är höst, för trädens blad går i gula, röda och varma toner. Mössen samlar mat, letar efter höstkrokus och väntar på flyttfågarna.

- Vilken är årets första månad och vilka elva följer därefter?
- Kan ni dela in årets månader i årstider?
- Alla årstider har olika färger i naturen. Hur ser det ut i naturen på vintern? På våren? På sommaren?

På vintern är naturen i vila. Det är kallt och vattnet fryser ofta till is. Om det är nederbörd brukar den

komma som små kristaller av fruset vatten, alltså snöflingor. Vissa djur vilar mer än andra och går i ide. De måste äta ordentligt innan dess men alla djur fyller sina magar och förråd inför vintern.

- På våren vaknar naturen. Beskriv vad som händer då; vad händer med luften, ljuset, träden, gräset, bäckarna, åkrarna, fåglarna, igelkottarna...?
- Lyssna på Vivaldis verk De fyra årstiderna (Le quattro stagioni). Första satsen i just "Våren" är ett av världens mest kända klassiska stycken. Hur känns musiken i kroppen? Beskriv hur musiken är; snabb, glad, arg, busig, ledsen, livlig, lugn, långsam, sömnig, sprudlande...?

På sommaren är naturen i full blom. Trädens blommor blir till frukter och bär och djurungarna äter och växer sig starka. Sen kommer hösten. Redan i augusti är skuggorna långa och kvällarna mörka. Då kan man se månen lysa starkt och när solen står lågt kan man se dimma över vatten och ängar. Det händer mycket vackert och spännande i naturen!

- Varför blir höstlöven färgglada och trillar av?

- Vi känner det inte, men hela jordklotet snurrar och rör sig konstant. Titta på en jordglob! Ser ni att vår planet är lite på sned? Årstiderna finns hos oss därför att jorden lutar och rör sig i en bana runt solen. Ibland är vi närmre och ibland längre bort från solen. Ett helt varv för jorden runt solen tar ett år. Tror ni att vi är nära eller långt bort från solen just nu?

Uppe hos oss i norr får vi väldigt lite ljus på vintern och väldigt mycket ljus på sommaren. Längst i norr går solen inte ned alls ett tag på sommaren. Då är det ljusst mitt i natten och det kallas för midnattssol. Årstiderna märks mindre på mitten av jorden därför att skillnaden mellan när solen är som närmast och som längst bort blir mindre där.

- När det är vinter hos oss i norr – hur är det då på södra delen av jordklotet?

Samtidigt som jorden rör sig runt solen så roterar den runt sin egen axel. Snurra jordgloben ett varv! I verkligheten tar den rörelsen ett dygn. Rotationen gör att vi får natt och dag. När vi borstar tänderna och går och lägger oss så ringer väckarklockan för dem på andra sidan jorden!

DJUREN

Musfamiljen är näbbmöss och ett av deras barn, Iris, är en skogsmus. Det säger hon till sin nya skogsmuskompis i byn som de flyttar till. Filmen är ju en tecknad animationsfilm och inte någon direkt återgivning av verkligheten – men i den kan vi faktiskt ändå lära oss en hel del om de olika djuren och hur de lever!

Näbbmöss är inte en art utan det finns 350 olika sorters näbbmöss! De flesta blir mellan 6 och 10 cm långa och väger mellan ungefär 3 och 18 gram. Assar är ju inte fullvuxen men vägde snart 2 gram. För en näbbmusunge är det inte så pjåkigt, men det är väldigt lite för oss stora människor. Vi väger ju i regel flera kilon redan när vi föds!

- På ett kilo går det 1000 gram. Det gör det svårt att förstå hur liten Assar är. Låna en köksvåg och försök hitta något föremål som väger exakt 2 gram!
- Gissa vikten på till exempel en blyertspenna, en pingisboll och ett äpple. Väg dem och jämför resultaten! Hur gick det? Det är svårare än man kan tro.

Den miljö som ett djur trivs att bo i kallas för dess "habitat". Näbbmöss lever i olika habitat men föredrar, som vi ser i filmen, våta områden och skogar. Näbbmöss har väldigt bra luktsinne, men ser och hör inte särskilt bra.

- Mamma mus kan lukta sig till väderförändringar. Det är imponerande. Vilka olika sinnen hämtar vi information med? Kan människor uppfatta annalkande väderomslag på något sätt?

Mormor mus tyckte inte att gråsuggor var något för Farbror Åke, men däremot tyckte hon att alla skulle ta för sig av Mamma mullvads maskask. Näbbmöss äter faktiskt gråsuggor och mest animalisk föda – och trots namnet är de inte gnagare utan närmast släkt med just mullvadar och igelkottar!

Många näbbmusarter behöver äta mer än sin egen kroppsvikt varje dag därför att de har så hög ämnesomsättning. När de blir rädda kan ett litet näbbmushjärta slå hela 1200 gånger per minut!

- Hur många slag per minut slår ett människobarns hjärta? Hitta pulsen och mät under en minut!

Skogsmusen Iris är vegetarian. Skogsmöss kan äta insekter men föredrar frukter, frön, bär och nötter. Det finns olika arter av skogsmus också. Även mindre skogsmöss är i regel större än näbbmöss. I filmen mallar sig ju Iris lite för att hon väger mer än Assar, men det beror helt enkelt på att hon som vuxen kommer att bli större än Assar.

På sin färd möter musfamiljen några otrevliga trädgårdssovare som bor i träden. Trots namnet har de oftast sitt habitat i skogen. De bygger bon högt uppe och kan ta både små fågelungar och fågelägg. Trädgårdssovare är vanligare längre söderut i Europa.

Mössen råkar ut för både en iller och en mård. Båda tillhör familjen mårddjur som är små slanka rovdjur med lite krökt rygg. De är bra på att ta sig in i håligheter och äter gärna möss...

- Vad betyder "rovdjur"?
- Vad betyder det att ett djur är ett "däggdjur"? Är alla djur i filmen däggdjur?

Igelkotten (eller är det flera igelkottar?!) i filmen är en riktig skummis. Men han hjälper mössen. ...När han får betalt (visserligen med för få frön,

men det är nog mest för att han inte räknar så bra). Igelkottar är ett av världens äldsta däggdjur och tros ha funnits i mer än 30 miljoner år – men nu minskar de i antal i Sverige. Man vet inte orsakerna till minskningen och hur man ska hjälpa arten att må bra. Av den anledningen genomfördes under augusti 2024 den första Igelkottsveckan. Då vill bland andra Världsnaturfonden WWF att alla som kan hjälper till att räkna och rapportera in om de har sett (eller inte sett) igelkottar.

- Vad betyder det att en art är rödlistad? Vad kan vara orsaken till att vissa djurarter blir utrotningshotade? Hur kan vi hjälpa olika djur att må bra?
- Ta reda på mer om mullvadar! Äter de maskask på riktigt? Vad äter de mer? Hur stora är de? Var bor de? Är de vanliga i Sverige?
- Ta reda på mer om gäss! I Sverige finns det nio vilda gåsarter, bland annat kanadagåsen som syns i filmen. Vilken är Sveriges vanligaste gås, som lätt kan förväxlas med kanadagåsen?

På filmens affisch syns ett fågelsträck som kallas fylking eller plogformation. Då flyger gässen som ett "v" med en gås längst fram och två led bakom. Anledningen till det är att det minskar

luftmotståndet och gör att det går åt mindre energi för fåglarna att ta sig fram. Många tror att det finns en enda ledargås men i själva verket *samarbetar* de och byter plats med varandra inom formationen.

- Vad betyder det att man samarbetar? Hur blir man bra på det?

Flyttfåglarnas rörelser är en fin påminnelse om årstidernas växlingar. Det kan också ge oss människor viktig information om förändringar i klimatet och naturen.

ATT FIRA HÖGTIDER

Både i *Skogsdjuren* och förfilmen *Höstens hemlighet* förbereder de små djuren festligheter. Deras sätt att fira hösten påminner om hur vi människor uppmärksammar högtider. Vilka högtider man firar skiljer sig mellan olika samhällen och kulturer. I filmen dukar de fram mycket mat, dekorerar, gör masker och kär ut sig. I förfilmen omfattar firandet ett speciellt lopp.

Ordet "samhälle" beskriver en grupp som lever i gemenskap. Ofta pratar man till exempel om "det svenska samhället" och då menar man just alla som bor i Sverige. Men ibland pratar man om mindre samhällen i det stora samhället, till exempel en grupp som tror på samma sätt eller som tycker och tänker lika som varandra. Man kan också använda ord som "djursamhälle" och då menar man alla de djur som bor på en viss plats.

- I Sverige och våra nordiska grannländer firas till exempel Midsommar. Det finns även andra länder som firar vid ungefär samma tillfälle, men inte så som vi. Hur firar man midsommar i Sverige?

- Vad kan man mer fira för högtider? Kom på exempel! Äter och dricker man något speciellt? Dekoreras på något särskilt sätt? Har man något särskilt på sig?

- Inför jul sjunger vi julsånger, på våren kring valborg sjunger vi valborgsvisor, vid skolavslutningen sommarsånger som *Den blomstertid nu kommer* och *Idas sommarvisa*. Men vad sjunger vi när sommaren övergår till höst? Om ni inte kommer på någon melodi som hör årstiden till så gör Sasja och mössen sällskap och lär er *Höstsången!*

Skogsbingo, maskpyssel, vimpelverkstad, sång – och förstås: Mamma mullvads maskask!

TIPS PÅ KRINGMATERIAL!

Låt filmen inspirera till en egen upptäcksfärd i naturen; ladda ner [bingobrickor](#) och ge er ut och sök efter små skatter!

För den som inte har möjlighet att ta sig ut i skogen kan skogen också flyttas in; rigga egna [naturstationer](#) och varför då inte även addera [maskpyssel](#) och vimpelverkstad?

En inomhusdag i skogens anda behöver förstås både mat och musik; recept på [Mamma mullvads maskask \(för människobarn\)](#) finns att hämta och likaså [texten till Höstsången!](#)

TIPS PÅ RELATERADE FILMER!

[Hej stora värld!](#)

Enastående animation om djurbarn i naturen.

[Små djur och stora väsen](#)

De må vara små, men de bjuder på stora skratt, insikter och funderingar.

[Yuku och fjällets blomma](#)

En fartfylld och gätfull mus-musikal!

Produktionsuppgifter

Originaltitel: La Colline aux Cailloux
(förfilm: Le dernier jour d'automne)
Regi: Marjolaine Perreten
Land: Schweiz, Frankrike, Belgien 2023
Speltid: 40 min (10 + 30 min)
Tal: djurspråk + svenska
Tillgängliga format: DCP, VOD

Svensk premiär 30 augusti 2024.

Bokning

Skolbio på biograf: Smorgasbord Picture House
log@smorgasbordpicturehouse.se

Institutionella visningar: Smorgasbord Picture House
log@smorgasbordpicturehouse.se

Övrigt: Smorgasbord Picture House
hello@smorgasbordpicturehouse.se